

Verslag experiment Duits havo 2011 in ExamenTester 2.9

5 september 2011

College voor Examen

Inleiding

In 2010 is op vier scholen een centraal examen havo Duits op de computer afgenomen. Dit examen bevatte zowel lees- als luisteropgaven. Kandidaten en scholen waren positief. In juni 2010 is daarom overwogen om door te gaan met dit project op de manier zoals eerder aangekondigd, namelijk als een pilot op een grotere groep scholen in examentijd. Toch is besloten om dat niet te doen.

Al jaren blijkt dat het kandidaten op havo en vwo moeite kost om bij Duits het vastgelegde niveau voor het centraal examen te halen. Door de verplichte moderne vreemde taal op het vwo sinds 2010 is dat een nog klemmender zorgpunt geworden. Het CvE gaat in gesprek met het veld en met het Ministerie van OCW over het probleem, de gevolgen en mogelijke oplossingen. De uitkomst van dat gesprek kan van betekenis zijn voor de opzet van het centraal examen in de nabije en verdere toekomst. Die uitkomst wil het CvE graag afwachten.

Het CvE heeft het project met Cito en de scholen in een andere vorm voortgezet. Met name voor de digitale taalexamens valt er namelijk nog veel te onderzoeken. Voor 2011 is dit voor Duits havo niet in examentijd gebeurd, maar daarbuiten (als experiment) op 18 scholen. De centrale onderzoeksvraag bij dit experiment was 'Maakt het verschil of kandidaten kijk- en luisterfragmenten één dan wel meerdere keren kunnen beluisteren?'

Onderzoeksvraag

Maakt het verschil of kandidaten kijk- en luisterfragmenten één dan wel meerdere keren kunnen beluisteren? Gaat de totaalscore omhoog als leerlingen meerdere keren mogen luisteren?

Opzet onderzoek

Er is met twee toetsen gewerkt, toets 1 en toets 2, van gelijke inhoud afkomstig uit eerder ontwikkeld en ingezet materiaal voor 5 havo. De volgorde van de vijf toetsonderdelen was echter niet gelijk, zodat de toetsen naast elkaar konden worden afgenomen. Bij de toetsonderdelen waarbij leerlingen bij toets 1 meerdere keren kijk- en luisterfragmenten bij vragen konden beluisteren, kon dit bij toets 2 niet en andersom. Leerlingen met beginletter achternaam A-M maakten toets 1, de overige leerlingen maakten toets 2. De toetsen werden door leerlingen gemaakt als voortgangstoets of als onderdeel van het schoolexamen luistervaardigheid.

Toets 1	
Opgaven 1-10	Opgaven 11-20
1 keer luisteren	geen restricties

Toets 2	
Opgaven 1-10	Opgaven 11-20
geen restricties	1 keer luisteren

Algemeen verloop

In september 2010 is een informatiebijeenkomst gehouden. 61 scholen hebben hier hun interesse getoond. Uiteindelijk hebben 18 scholen meegedaan aan het experiment. Het ging in totaal om 882 leerlingen: 239 havo 5, 491 vwo 5 en 152 vwo 4.

De installatie van de examensoftware ExamenTester 2.9 en de voorbereiding en de afname zijn op de meeste scholen zonder problemen verlopen. Na afloop zijn het verloop van het experiment en de resultaten van het experiment met docenten van de scholen geëvalueerd.

Evaluatie en resultaten

Dit onderzoek heeft uitgewezen dat vragen kijk- en luistervaardigheid niet onbruikbaar (te gemakkelijk) worden als kijk- en luisterfragmenten meerdere keren kunnen worden beluisterd. Er is wel een stijging van de p-waarde¹ geconstateerd als een fragment bij een vraag meerdere keren kan worden afgespeeld. In enkele gevallen is deze stijging ook significant. Het verschil in score bij het moeilijkste en makkelijkste onderdeel van de toetsen is gelijk. Vaker beluisteren lijkt bij moeilijkere items niet van groter nut dan bij gemakkelijkere items.

Afname van toetsen kijk- en luistervaardigheid op de computer in plaats van klassikaal is vanuit dit onderzoek aan te bevelen, zo werd in de evaluatiebijeenkomst met docenten van de betrokken scholen duidelijk. Het belangrijkste voordeel hierbij is dat de kandidaten zelf de regie hebben, in hun eigen tempo kunnen werken en kijk- en luisterfragmenten kunnen starten als zij er klaar voor zijn. Bias - die anders mogelijk ontstaat door een verstoorde concentratie tijdens klassikale afname van de toets - kan zo worden geëlimineerd.

Voorts kwam naar voren dat een vast afnamemoment voor de toetsing van kijk- en luistervaardigheid zeer gewenst is in verband met de geheimhouding.

Hoewel het voor het beantwoorden van de vragen niet noodzakelijk lijkt dat passages meer dan één of twee keer kunnen worden beluisterd, is dit wel wenselijk om een directe herkansing te bieden bij storingen die maken dat de concentratie van kandidaten even weg is en ook in het algemeen om stress weg te nemen.

Vervolg

Voor 2012 staat er voor Duits havo geen verder onderzoek in de planning. Ook wordt het centraal examen Duits havo niet digitaal aangeboden.

---

¹ P-waarde is proportie leerlingen dat de vraag goed heeft beantwoord.